1. Sanat ve Sanatın Kapsamı

Arapçada san kelimesi "yapmak, etmek", sana kelimesi "işinde mahir olmak", sanat ise "yapılan iş, meslek" anlamına gelir. **Sanat**; duygu, düşünce, örf-âdet, inanış ve tasavvurları, çeşitli malzeme, araç, teknik ve yöntemleri kullanarak gören ve işitenlerde hayranlık uyandıracak bir ahenkle ortaya koymaktır. Sanat kelimesi, önceleri sadece mimarlık, heykel ve resim gibi görsel sanatlar için kullanılmış; daha sonra edebiyat, müzik, süsleme ve sahne sanatları da sanat kapsamı içine alınmıştır. Bir sanatı icra etmek için gerekli bilgi, yetenek ve hünere sahip olan kimseye **sanatkâr** veya **usta** denir.[1]

Görsel 5.1: Kapaklı mermer kâse, Abbasi Dönemi, 9.yy. (TİEM 2444)

Estetik; hayatın içinde, tabiatta ve sanattaki görsel ve işitsel güzellikleri, beğenileri oluşturan unsurlar için kullanılan bir sanat kavramıdır. Estetiğin konusu, güzelliktir. İnsanın hem maddi hem manevi olarak iyi ve güzeli araması Allah'ın (cc) bahşettiği fıtri bir duygudur. İslam anlayışına göre eşsiz ve mutlak güzel olan Allah'tır ve O kainatı da mükemmel güzellikte yaratmıştır. Nitekim Secde suresi 7. ayette geçen "O ki, yarattığı her şeyi güzel yaptı..." ifadesi akıl sahiplerinin Allah'ın (cc) yarattıklarındaki estetiğin farkına varabileceklerine dikkat çekmektedir. Kur'an'da geçen ve güzel, hoş, süs gibi anlamlarına gelen; "hüsn, tayyib, zinet, cemil, ni'me, sürur" kavramları da sanatla ilgilidir. İslam'ın sanat ve estetik anlayışına Hz. Peygamber'in; "Allah güzeldir, güzeli sever."[2] hadisi Müslüman sanatçıları estetik duyarlılığa teşvik eder.

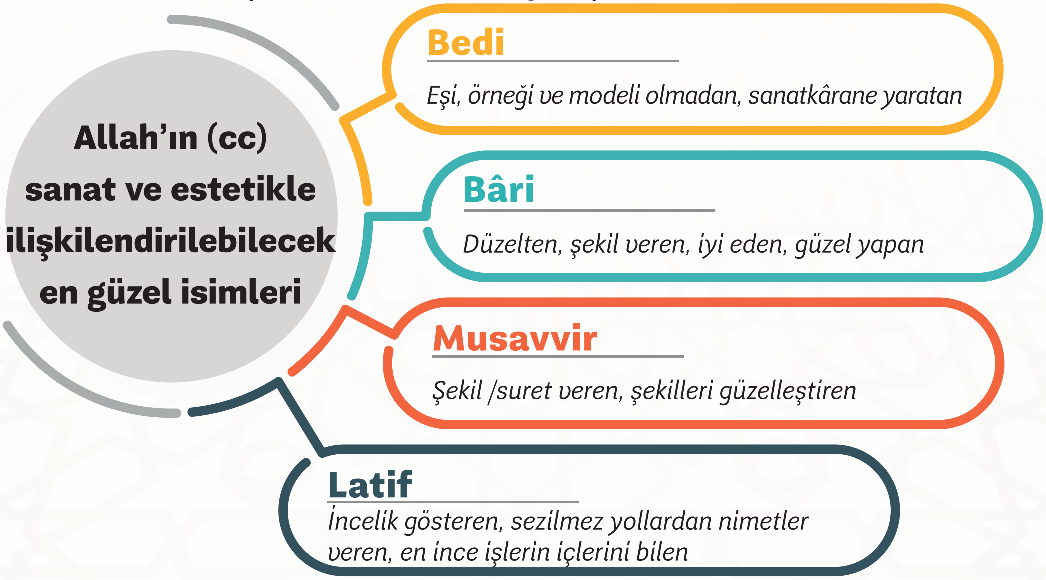

1 "Sanat", 36/90; Can-Gün, *İslam Sanatına Giriş*, 5; Serin, "Sanat", 3-6.
2 Müslim, "İman", 147.